ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ CARL OTTO LENZ της 12ης Μαρτίου 1986 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Α – Επιθυμώ να αναπτύξω από τώρα τις παρατηρήσεις μου στο ερώτημα που υπέβαλε το Tribunal de grande instance της Mulhouse σχετικά με το οποίο αναπτύχθηκαν προφορικά παρατηρήσεις σήμερα το πρωί, καθόσον θεωρώ ότι η επιβαλλόμενη λύση είναι σαφής.

Περιορίζομαι σε μια σύντομη υπόμνηση της υπόθεσης.

Η εταιρία Perles France, γαλλική θυγατρική της γιουγκοσλαβικής εταιρίας Iskraa Commerce (η τελευταία εξασφαλίζει την εμπορία των προϊόντων που κατασκευάζονται από την εταιρία παραγωγής Iskraa), παρήγγειλε κατά το έτος 1981 στη μητρική της εταιρία εργαλειομηχανές προοριζόμενες να εισαχθούν στη Γαλλία. Κατόπιν αιτήσεως της γιουγκοσλαβικής εταιρίας παραγωγής (η οποία καθόρισε ως αποδέκτη τη γαλλική εταιρία), οι γιουγκοσλαβικές αρχές εξέδωσαν για τον σκοπό αυτό δηλώσεις καταγωγής, δηλαδή πιστοποιητικά κυκλοφορίας των εμπορευμάτων EUR 1. Τα πιστοποιητικά αυτά θα είχαν ως αποτέλεσμα να τύχουν τα εμπορεύματα, κατά την εισαγωγή τους στην Κοινότητα, της προτιμησιακής μεταχειρίσεως (αναστολής των εισαγωγικών δασμών) που προβλέπει η συναφθείσα μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ομοσπονδιακής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας ενδιάμεση συμφωνία περί των εμπορικών συναλλαγών και της εμπορικής συνεργασίας (κανονισμός 1272/80, ΕΕ ειδ. έκδ. 11/020, σ. 103). Εξάλλου, η προτιμησιακή αυτή μεταχείριση χορηγήθηκε αρχικά, καίτοι τα εμπορεύματα είχαν εισαχθεί μέσω Ελβετίας, όπου εναποθηκεύτηκαν στις τελωνειακές αποθήκες του ελεύθερου λιμανιού της Βασιλείας.

Όταν, όμως, τα γαλλικά τελωνεία διαπίστωσαν κατά τη διάρκεια ελέγχων ότι για τα προϊόντα είχαν εκδοθεί νέα τιμολόγια από την ελβετική εταιρία Perles Eurotool, άλλη θυγατρική της εταιρίας Iskraa Commerce, θεώρησαν ότι τα προϊόντα είχαν έτσι διατεθεί *« στο εμπόριο » στην Ελβετία* υπό την έννοια του άρθρου 5 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 που προσαρτήθηκε στην ενδιάμεση συμφωνία (σ. 133 της ΕΕ που προαναφέρθηκε), πράγμα που απέκλειε την προτιμησιακή μεταχείριση. Κατά την προαναφερθείσα διάταξη θεωρούνται ως μεταφερόμενα κατευθείαν από τη Γιουγκοσλαβία στην Κοινότητα μόνο τα καταγόμενα από τη Γιουγκοσλαβία προϊόντα των οποίων η μεταφορά πραγματοποιείται χωρίς τη διέλευση μέσω άλλων εδαφών εκτός από τα εδάφη των συμβαλλομένων μερών. Το ίδιο άρθρο 5 ορίζει εν συνεχεία ότι η μεταφορά των προϊόντων που κατάγονται από τη Γιουγκοσλαβία μπορεί να πραγματοποιηθεί με διέλευση μέσω άλλων εδαφών εκτός από τα εδάφητων συμβαλλομένων μερών, εφόσον τα προϊόντα δεν έχουν διατεθεί *στο εμπόριο ή στην κατανάλωση*. Επειδή κατά το γαλλικό τελωνειακό κώδικα (code français des douanes) τα πραγματικά περιστατικά συνιστούν πλημμέλημα, ασκήθηκε επομένως ποινική δίωξη για χρήση πλαστών πιστοποιητικών με σκοπό την απόκτηση του ευεργετήματος του προτιμησιακού καθεστώτος που προβλέπει η ήδη αναφερθείσα ενδιάμεση συμφωνία. Η εταιρία και τα πρόσωπα που κατηγορούνται στη δίκη αυτή προέβαλαν δύο επιχειρήματα. Υποστήριξαν, αφενός, ότι η έκδοση νέου τιμολογίου στην Ελβετία δεν σημαίνει ότι τα προϊόντα είχαν έτσι « διατεθεί στο εμπόριο » στην Ελβετία. Αφετέρου, προέβαλαν ότι τα προϊόντα θα μπορούσαν κάλλιστα να είχαν εισαχθεί σύμφωνα με τον κανονισμό 3510/80 της Επιτροπής « περί του ορισμού της εννοίας των προϊόντων καταγωγής για την εφαρμογή των δασμολογικών προτιμήσεων που χο-

* Μετάφραση από τα γερμανικά.

ρήγησε η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα σε ορισμένα προϊόντα των *υπό ανάπτυξη χωρών* » νοουμένου ότι κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο γ), του κανονισμού αυτού, ο μόνος όρος που έχει σημασία είναι ότι σε περίπτωση μεταφοράς με διέλευση από το ελβετικό έδαφος, τα προϊόντα δεν « έχουν διατεθεί *στην κατανάλωση* ».

Το δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η ποινική δίκη θεωρεί ότι, ενόψει της μεταξύ της Κοινότητας και της Γιουγκοσλαβίας, συναφθείσας *ειδικής* συμφωνίας το δεύτερο επιχείρημα δεν είναι κρίσιμο. Αντίθετα, έχει την γνώμη ότι επιβάλλεται η ερμηνεία του πρωτοκόλλου αριθ. 2 της συναφθείσας με τη Γιουγκοσλαβία ενδιάμεσης συμφωνίας, όσον αφορά τους όρους « διατεθεί στο εμπόριο ή στην κατανάλωση » υπό την έποψη της επίδικης εκδόσεως νέου τιμολογίου.

Για το λόγο αυτό, με Διάταξη της 23ης Απριλίου 1985 ανέβαλε την έκδοση οριστικής αποφάσεως και υπέβαλε στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

« Στο πλαίσιο των προνομιακών σχέσεων ΕΟΚ-Γιουγκοσλαβίας, η ανατιμολόγηση σε τρίτη χώρα εμπορευμάτων καταγωγής Γιουγκοσλαβίας μπορεί να θεωρηθεί ως διάθεση στο εμπόριο κατά την έννοια του άρθρου 5 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 περί του ορισμού της εννοίας των " καταγομένων προϊόντων " και περί των μεθόδων διοικητικής συνεργασίας; »

Β — Κατά την άποψη τόσο των κατηγορουμένων στην κύρια δίκη όσο και της Επιτροπής, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση, και προσωπικά προτείνω την ίδια απάντηση.

Η απάντηση αυτή είναι σαφής κατά το μέτρο που επίδικος όρος είναι « *η διάθεση στο εμπόριο* ». Προφανώς, δεν υπάρχει διάθεση στο εμπόριο παρά μόνο όταν όλες οι διατυπώσεις εισαγωγής έχουν εκπληρωθεί, ώστε είναι πλέον δυνατό το εμπόρευμα να διατεθεί στην *εσωτερική αγορά*. Προδήλως, κάτι τέτοιο δεν συνέβη στην υπό κρίση υπόθεση, εφόσον το εμπόρευμα παρέμεινε στην Ελβετία υπό τελωνειακή επίβλεψη. Αυτό μόνο έχει σημασία, ενώ η « έκδοση νέου τιμολογίου » δεν έχει επίπτωση στη « διάθεση στην κατανάλωση ».

Η ίδια ανάλυση ισχύει εξάλλου για τον όρο « *διάθεση στο εμπόριο* ».

Ασφαλώς, τα επιχειρήματα που εξέθεσε σχετικά ο εκπρόσωπος των κατηγορουμένων πολύ απέχουν από του να είναι αποφασιστικά. Πράγματι, δεν μπορεί καν να θεωρηθεί ως κρίσιμο το γεγονός ότι πρόκειται για πράξη η οποία διενεργήθηκε μεταξύ δύο θυγατρικών της ίδιας μητρικής εταιρίας και η οποία δεν απέφερε ουσιαστικά κανένα κέρδος, εφόσον το ποσό για το οποίο η μητρική εταιρία εξέδωσε τιμολόγιο για την ελβετική θυγατρική της ήταν σχεδόν το ίδιο με εκείνο που αναφέρεται στο νέο τιμολόγιο. Πράγματι, ακόμη και σε παρόμοιες περιστάσεις, είναι δυνατή η διενέργεια πραγματικών εμπορικών πράξεων, και, επομένως, όχι απλών μέτρων εσωτερικής διαχειρίσεως. Ομοίως, ο κανονισμός 3510/80 δεν παρέχει αποφασιστικό σχετικό επιχείρημα, ακριβώς διότι έχουν θεσπιστεί ειδικές διατάξεις — lex specialis — για τη Γιουγκοσλαβία. Αντίθετα, περισσότερο πειστική φαίνεται η επιχειρηματολογία της Επιτροπής, η οποία επικαλείται το σκοπό της ενδιάμεσης συμφωνίας και των πρωτοκόλλων της — την προώθηση του εμπορίου μεταξύ των συμβαλλομένων μερών —, και τη λογική των διατάξεων αυτών.

Κατά την ανάλυση αυτή, είναι ουσιώδες ότι το ευεργέτημα του προτιμησιακού καθεστώτος επιφυλάσσεται μόνο στα προϊόντα τα προερχόμενα από την οικονομία των συμβαλλομένων μερών, και επιβάλλεται υπό την έποψη αυτή να εξασφαλίζεται ότι τα προϊόντα δεν αντικαθίστανται από άλλα κατά τη μεταφορά τους προς τη χώρα εισαγωγής, και ότι δεν έχουν καμιά επίπτωση στην ισορροπία της αγοράς της τρίτης χώρας. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο υπερέχει η αρχή της απευθείας μεταφοράς· το προϊόν πρέπει να μεταφερθεί

απευθείας από την αγορά της χώρας καταγωγής στην αγορά της χώρας προορισμού. Καίτοι η μεταφορά γίνεται κατά τον τρόπο αυτό, τίποτε δεν εμποδίζει το προϊόν να αποτελέσει αντικείμενο εμπορικών πράξεων κατά τη διάρκεια της μεταφοράς (για παράδειγμα, εφόσον βρίσκεται στην ανοικτή θάλασσα), και η ενδεχόμενη μεταβίβαση της κυριότητας, η εθνικότητα των ενδιαφερομένων προσώπων, το χρησιμοποιούμενο συνάλλαγμα ή ο τόπος πληρωμής είναι, ως προς αυτό, αδιάφορα. Λογικά, το ίδιο συμβαίνει όταν το προϊόν, για γεωγραφικούς λόγους, διέρχεται από τρίτη χώρα. Αυτό που μόνο προέχει είναι να καθορίζεται με ακρίβεια κατά την εξαγωγή ο προορισμός προς τη χώρα-εταίρο· αντίθετα, οι εμπορικές πράξεις που διενεργούνται σε τρίτη χώρα δεν διαδραματίζουν κανένα ρόλο αν δεν έχουν ως σκοπό να μεταβάλουν τον αρχικό προορισμό και αν το προϊόν δεν έχει διατεθεί, από οικονομική άποψη, στην αγορά τρίτης χώρας. Οι διατάξεις του άρθρου 5, παράγραφος 2, του πρωτοκόλλου αριθ. 2 που αναφέρονται στις *αποδείξεις*, οι οποίες είναι δεσμευτικές για τα τελωνεία, ενισχύουν κατά πολύ την άποψη αυτή. Αν, κατά τις διατάξεις αυτές, η απόδειξη ότι οι προϋποθέσεις της παραγράφου 1 πληρούνται θεωρείται ως παρασχεθείσα με την απλή προσκόμιση των εγγράφων αυτών, πρέπει να συναχθεί ότι είναι αδιάφορη η διενέργεια οποιασδήποτε εμπορικής πράξεως κατά τη μεταφορά.

Γ — Θα πρέπει, επομένως, όπως προτείνει η Επιτροπή, στο ερώτημα που υπέβαλε το Tribunal de grande instance της Mulhouse να δοθεί η ακόλουθη απάντηση:

« Η έκδοση νέου τιμολογίου για προϊόντα καταγωγής Γιουγκοσλαβίας, σε τρίτη χώρα διαμετακομίσεως υπό την έννοια του άρθρου 5 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 της ενδιάμεσης συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και της Ομοσπονδιακής Σοσιαλιστικής Δημοκρατίας της Γιουγκοσλαβίας, δεν συνιστά διάθεση στην αγορά ή στην κατανάλωση υπό την έννοια της διατάξεως αυτής, αν αποδεικνύεται ότι το προϊόν ουδέποτε προοριζόταν για άλλη αγορά εκτός της κοινής αγοράς. »